פנו מקום לבן מאתים מנה. [1] כלומר מקום חשוב יותר בין גדולים לפי כבוד עשרו: **אביו של זה.** בוניים: **בכלים הללו.** בבגדים הללו שאין נראה עשיר כל כך: **אימתי יצא עולם.** בזמן שיש בו עשירים שגומלין [2] ומזמנין מזונות לעניים והם יעלרוהו: **מן.** לשון מזונות: **כגון יחד של מחרישה.** קבילי"ל הוא תפיסת יד: **דבר הניטל בשבת.** אינו תפיסת יד ואוסר דאי בעי שקיל ושדי ליה לברא: **עששיות.** של ברזל חתיכות גדולות: **מתני' הרי זה אוסר.** דדירה בלא בעלים שמה דירה: **אינו אוסר.** דלאו שמה דירה: **רבי יוסי.** נמי סבירא ליה לאו שמה דירה מיהו נכרי אוסר שמא יבא היום: **הסיע.** הסיח דירת ביתו מלבו: **גמ' ודוקא בזו.** דעביד איניש דדייר אצל חתנו אבל בזו אין אדם מסיח דעתו מביתו לדור אצל כלתו שמא תתקוטט ויצא: **בלבא.** זכר כגון חתנו: **גורייתא.** נקבה כגון כלתו: **מתני' בור שבין שתי חצירות.** חציו בזו וחציו בזו: **אין ממלאין הימנו.** שזה ממלא מרשות חבירו אל"כ כו': **בין מלמטה.** בגמ' מפרש: **בין מפוך לאוגנו.** אע"פ שאינה נוגעת במים קל הוא שהקילו חכמים במים דאמר ביה גוד אחית למחיצה ובלבד שתהא במוך לאוגן הבור שתראה כהפסקה: **מן הכותל שביניהם.** שמפסקת בין החצירות ומפסקת על פני הבור ואע"פ שאינה נכנסת לתוך אוגנו: **גמ' למטה.** דקאמרי ב"ש: **למטה ממש.** סמוך למים ואין צריכין ראשי קנים ליגע במים: **למעלה.** דקאמרי ב"ה: **למעלה ממש.** סמוך [3] משפתו מלמעלה אם ירלה ביו בכך: **וזה וזה בבור.** אפילו לב"ה צריך שתהא כל מחיצת עשרה מאוגן הבור ולפנים: **ורב יהודה אמר למטה.** דב"ש: **למטה מן המים.** שתהא המחיצה תחובה בקרקעית הבור: **למעלה.** דב"ה: **למעלה מן המים.** ובהא מקילי שאין קנים צריכין ליגע במים אבל למעלה ממש לא. מעלה דרב יהודה הוא מטה דרב הונא: **דעריבי מיא.** תחת המחיצה: **הא עריבי מיא.** על המחיצה פעמים שהמים עמוקים מעשרה: **שיקלו ראשי קנים.** העליונים: **ופו.** לרב יהודה נמי אליבא דב"ה דאמרי למעלה מן המים סמוך למים אבל רחוק מן המים לא: **מ"ש למעלה ממש.** דהוא רחוק מן המים דלא שאין מחיצת הפסק ניכרת במים ועריבי מיא להדיא למטה נמי מאי הפסק איכא הרי אין נוגעין במים: **שישקע ראשי הקנים.** התחתונים ובהא פליגי דבית שמאי בעו מחיצה המפסקת על התהום וב"ה בעו היכר מחיצה: **קורה ד' מחרב בחורבה.** קורה התחובה מחומה לחומה בחורבה כדרך חורבות הנופלות ונשאריס בהן קורות ויש בראבה ארבעה והיא מוטלת על רחבה מותר לטלטל תחתיה דאמר שני חודיה יורדין וסותמין דסבר לה כרבי ישמעאל בר"י דאמר [לקמן ע"ב] מחילה תלויה מתרת ולית הלכתא כוותיה. ולהכי נקט ארבעה דכי אמרת חודיה יורדין וסותמין יהא בין חלל ארבעה דמחילה העשויה לפחות מחלל ארבעה אינה מחילה: מתרת

דעריבי מיא. פי' ואין היכר הפרשה ביניהם אבל אם יש היכר אע"פ שהמים בתוך מלא זה לא קפיד דאי הוה קפיד לא היה מועיל אפילו מחילה של ברזל כדאמרינן במי שהוליאוהו (לעיל דף מח.): **צריך שיראו ראשי קנים למעלה מן המים טפח.** ואין נראה כפירוש הקונטרס דב"ש בעו מחילה מפסקת על התהום אלא שתהא י' טפחים בתוך המים ואפילו המים עמוקים הרבה ועריבי מיא מתחת המחילה סגי בהכי לב"ש כיון שיש היכר מחילת עשרה בתוך המים וב"ה בעו היכר מחילת עשרה למעלה חוץ מן המים וטפח בתוך המים דקאמר צריך שישקע ראשי קנים במים טפח: **קורה ארבעה מתרת בחורבה.** פי' בקונטרס דלהכי נקט רחב ארבעה דכי אמרת חודין יורדין וסותמין [4] יהיה בין חלל המחילה ד' דמחילה העשויה לפחות מארבעה חללה לא שמה מחילה משמע מתוך פירושו דכי אין בו ד' נמי היה אומר פי תקרה יורד וסותם מרוח אחת אם הוי שאר הרוחות מוקפות מחילה והוא עצמו פירש קורה ארבעה מתרת במים בבור שבין שתי חצירות [5] ונתן על רחבה באמצע הבור למעלה ולדבריו התם למה צריך שם קורה ארבעה כיון שהחצירות מוקפות מחילה ואין צריך כי אם להפסיק ועוד קי"ל כרב דאמר פי תקרה יורד וסותם וקי"ל [6] נמי כרבא לגבי אביי דקורה משום היכר ולא משום מחילה היינו משום דבקורה שאינה רחבה כי אם טפח לא אמר פי תקרה יורד וסותם עד שיהא רחבה ארבעה והכי נמי מוכח פ"ק דשבת (דף ט.) גבי איסקופה דלפי תקרה בעינן רחבה ארבעה גבי [1] דקאמר כגון שקירה בשתי קורות ואין באחד ד' כו' ולאביי נמי דקא אמר קורה משום מחילה נראה לר"י דלא הוי אלא מדרבנן כמו לאמן דאמר משום היכר אלא דסבר אביי דמשום היכר לא היו מתירין חכמים את המבוי אלא שעשאוה כמחילה דפי תקרה ולא הוי קורה משום מחילה פירושו כמו לחי משום מחילה דהוי דאוריתא כדאמרי' בפ"ק (דף יב:) הכשירו בלחי הזורק לתוכו חייב והא דקאמר בפ"ק (ג"ז שם:) אמילתיה דרב יהודה דאמר מבוי שאינו ראוי לשיתוף הכשירו בלחי הזורק לתוכו חייב הכשירו בקורה הזורק לתוכו פטור אלמא לחי משום מחילה וקורה משום היכר אינו בא לומר דקורה ע"כ משום היכר ולא משום מחילה דאפילו הוי משום מחילה הזורק לתוכו פטור משום דלא הוי מחילה אלא מדרבנן אלא כלומר לחי ודאי משום מחילה אבל קורה מצינו למימר משום היכר ומיהו רב יעקב בר אבא שמקשה שם על רבא מיתר על כן א"ר יהודה [8] דאפילו קורה משום מחילה דאוריי' טועה היה ולית דאפילו למ"ד משום מחילה לא הוי אלא מדרבנן וכן משמע בסוף כל גגות (לקמן לה.) דמוכח אביי לרבה מברייתא דיתר על כן דשתי מחילות דאורייתא מדמתיר בקורה מכאן וקורה מכאן אע"ג דסבר אביי דקורה משום מחילה אלא ודאי לא הוי אלא מדרבנן מיהו יש לדחות דלדבריו דרבה קא מותיב דסבר דהוא משום היכר: קורה

פנו מקום לבן מאתים מנה אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי רבי אביו של זה יש לו אלף ספינות בים וכנגדן אלף עיירות ביבשה אמר לו לכשתגיע אצל אביו אמור לו אל תשגרהו בכלים הללו לפני [9] רבי מכבד עשירים ר' עקיבא מכבד עשירים כדדרש [10] רבא בר מרי [1] ישב עולם לפני אלהים חסד ואמת מן יצרהו אימתי ישב עולם לפני אלהים בזמן שחסד ואמת מן יצרהו רבה בר בר חנה אמר כגון יתד של מחרישה אמר רב נחמן תנא דבי שמואל [2] דבר הניטל בשבת אוסר דבר שאינו ניטל בשבת אוסר תניא נמי הכי יש לו טבל יש לו עששית וכל דבר שאינו ניטל בשבת אוסר: **מתני'** [3] המניח ביתו והלך לשבות בעיר אחרת אחד נכרי ואחד ישראל הרי זה אוסר דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אינו אוסר רבי יוסי אומר נכרי אוסר ישראל [4] אינו אוסר שאין דרך ישראל לבא בשבת רבי שמעון אומר אפילו הניח ביתו והלך לשבות אצל בתו באותה העיר אינו אוסר שכבר הסיע מלבו: **גמ'** [5] אמר רב הלכה כר"ש ודוקא בתו אבל בנו לא דאמרי אינשי נבח בך כלבא עול נבח בך גורייתא פוק: **מתני'** [6] בור שבין שתי חצירות אין ממלאין ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוה עשרה טפחים [7] בין מלמטה בין מתוך אוגנו רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים מלמטה ובית הלל אומרים מלמעלה א"ר יהודה לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהם: **גמ'** אמר רב הונא למטה למטה ממש למעלה למעלה ממש וזה וזה בבור ורב יהודה אמר [8] למטה למטה מן המים למעלה למעלה מן המים א"ל רבה בר רב חנן לאביי הא דאמר רב יהודה למטה למטה מן המים מאי שנא למטה ממש דלא דעריבי מיא למטה מן המים נמי הא עריבי מיא א"ל לא שמיע לך הא דאמר רב יהודה אמר רב ומטו בה משום רבי חייא [9] צריך שיראו ראשי של קנים למעלה מן המים טפח ותו הא דאמר רב יהודה למעלה למעלה מן המים מאי שנא למעלה ממש דלא דעריבי מיא למעלה מן המים נמי הא עריבי מיא אמר ליה לא שמיע לך הא דתני יעקב קרחינאה [10] צריך שישקע ראשי קנים במים טפח ואלא הא [11] דאמר רב יהודה קורה ארבע מתרת בחורבה [1] ורב נחמן אמר רבה בר אבוה

קורה

מסורת הש"ס

א) [גיר' ע"י רבה בר מרי], ב) לעיל מז. סב:, ג) [לעיל מז. ע"ש], ד) סוכה טח. [ע"ש ממה שיוייס גם בפלוגתא דב"ש וב"ה איתא שם להיפך ועי"ש תוס' טז: ד"ה ב"ש], ה) בסדר המשנה ובכי"ף גרסינן בין מלמעלה בין מלמטה וכו' ועי' תו"ש ד"ה בין, ו) [לקמן לה.], ז) יש גורסין כאן סבור היה רבי שזה עשיר יותר מבן בוייס,

תורה אור השלם

1. יַשֵּׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים חֶסֶד וֶאֱמֶת מַן יְנַצְּרֵהוּ: תהלים סא ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אימתי וכו' שגומלין חסד ומזמנין: (ב) ד"ה למעלה ממש סמוך לשפתו: (ג) תוס' ד"ה קורה וכו' יוכלין וסותמין יהא בין חלל המחיצות ד' וכו' לפחות מארבעה חלל לא: (ד) בא"ד בבור שבין שתי חצירות ונתחנה על רחבה וכו' למה צריך קורה כל"ל ותיבת שם ממתק: (ה) בא"ד וקי"ל נמי כרבא לגבי אביי. נ"ב עי' בתוס' פ"ק דף טו בד"ה אביי לטעמיה: (ו) בא"ד גבי הא דקאמר כגון שקירה:

גליון הש"ם

גמ' רבי מכבד עשירים. בלקוטי מהרי"ל ששמע ממהר"ם סג"ל דיי"ל מתוך שרבי עצמו היה עשיר מופלג לכך הרגיל עצמו לכבד עשירים כדי להתלמד להעם שיכבדו ג"כ אותו בשביל עשרו ולא בשביל תורתו אלא רצה להשתמש בכתרה של תורה ליטול עטרה להתגדל בה עכ"ל: תוס' ד"ה קורה וכו' דאפילו קורה משום מחיצה דאורייתא. עיין לעיל דף ח ע"ב תד"ה מיתי:

לעזי רש"י

קבילי"א [קיבילי"א]. יתד, וו, דיז.

מוסף רש"י

ר' יהודה אומר אינו אוסר. הוחיל ואינו בעיר (לעיל מז.). **נכרי אוסר.** אף על פי שאינו בעיר שהרי יכול לבא ואין זה היום מן הלב, אבל ישראל משהלך מכאן ולא בא מערב שבת הסיח לביתו מלבו כל השבת שהרי לא יבא, הלכך כמאן דליתא לה להך דירה בעלים דמי (שם). **לשבות אצל בתו.** מאמש אפילו באותה העיר (שם). **בור שבין שתי חצירות.** חציו בחצר זו וחציו בחצר זו ומחיצה בין החצרות ומהלכת ותלויה על פי הבור ואין פתח ביניהם לערב זו עם זו, אין ממלאין ממנו בשבת. לא זו ולא זו, לפי שמימי חצר זו מגיעין לזו (סוכה טז.). **בין מלמטה.** סמוך למים, בין מתוך אוגנו. כלומר בין מלמעלה רחוק מן המים, ובלבד שתהא בתוך אוגן של בור, דמוכחא מילתא דבשביל אוגן המים נעשית, ומפרשינן טעמא (לקמן) שמחיצה תלויה מתרת במים, דקל הוא שהקילו חכמים במים אבל מחיצה המוקפת את החצירות ומהלכת על פי הבור אינה מתרת, דאין מחיצה תלויה מתרת במים אלא הנעשית בשביל להתיר מלוי המים, כגון גוחטרא שלמעלה מן היס, דתנן (לקמן פז:) דעשין לה מחיצה תלויה וכגון זו שבתוך אוגן הבור (סוכה טז.). **מלמעלה.** דיו אם עשאה מלמעלה מתוך אוגנו (שם טז:). **מן הכותל שביניהם.** אותה הנעשית לאוץ בין החצרות ותלויה על פני הבור, ואע"פ שלא נעשית בשביל המים, דקא סבר מחיצה תלויה מתרת בחצרות אפילו כל טלטול (שם). **קורה ארבעה מתרת בחורבה.** מורבה הפרולה ברשות הרבים ונאסרה בטלטול ויש בה קורה, דאמיה נתוניס על שני ימידות, מותר לטלטל תחתיה, דאדבע פיותיה יורדין וסותמין, ב' בגדה וב' בראשיה (לקמן צד:).

עין משפט נר מצוה

בג א מיי' פ"ד מהל' עירובין הלכה יד סמג עשין ג טור ש"ע א"ח סי' שע סעיף ג: **בד** ב מיי' שם הלכה יג וסמג שם טור ש"ע א"ח סי' שעא ס"א: **בה** ג ד ה ו מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה כא ופט"ו מהלכות שבת הלכה יא סמג עשין ג טוש"ע א"ח סי' שנו סעיף א וסי' שנו ס"א:

רבינו חננאל

ר' עקיבא וגם ר' היו מכבדים עשירים. והיו דורשין האי קרא ישב עולם, כלומר מי שנתן לו העולם הזה, ישב לפני אלקים בזמן שגומל חסדים, כדכתיב חסד ואמת מן יצרהוהו. **רבה בר רב הונא אמר אפי' יתד של מחרישה.** אם יש לו לבעל חצר באותו הבית הרי זה תפיסת יד. **דבי שמואל תנא דבר הניטל בשבת אוסר ושאינו ניטל בשבת אינו אוסר.** פי' אם יש לבעל החצר בבית ההוא דבר הניטל בשבת, יתכן שיזדמן לבעל הבית [6] ליטול החצר לנטלו [3] בשבת. ויטלנו לבעל החצר שם תפוסת יד. לפיכך הדר שם אוסר עליו עד שיערב. אבל [אם] הוא דבר שאינו ניטל בשבת, הואיל ואינו ניטל בשבת [3] אין רשות לבעל החצר לאותו בית, לפיכך הדר שם אינו אוסר עליו. **מתני', ר' שמעון אומר המניח ביתו והלך לשבות אצל בתו אפילו באותה העיר אינו אוסר על בני חצר.** אמר רב הלכה כר' שמעון ודווקא בתו. דאמרינן בתו לא שבקא ליה למיפק מטותיה היום. אבל אם הלך לשבות אצל בנו אוסר. שיתכן לו שיבא היום בחצירו. וכל היכא דחיישינן דלמא אתי בשבת אסור. **מתני', בור שבין שתי חצירות אין ממולין ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים כו'.** אמר רב הונא למטה דקתני במתני' למטה בבור קרוב למים. למעלה למעלה ממש והוא על שפת הבור מתוכו. ורב יהודי' אמר למטה מן המים, כלומר יהיו הקנים משוקעין במים למטה מן המים [ט"] טפחים. ונראין הקנים למעלה מן המים טפח. למעלה למעלה מן המים. וצריך להיות מחיצת הקנים שהיא י' טפחים נשקעת בתוך המים טפח. פי' חייש רב יהודי' שלא יהיה זה דולה מחצי הבור שהוא רשות חבירו, וכן זה משל זה. לפיכך מצריך ראשי הקנים שיהיו בולטין מן המים למעלה טפח. או חוצבין ראשי הקנים במים טפח. למנוע הדלי מלילך ולחצוב המים מרשות חבירו. (ואי לא) [ואלא] הא דאמר רב יהודי' קורה ארבעה מתיר (ברחבה) [בחורבה]. ורב נחמן אמר רבה בר אבוה

ח) אינו מוכן ומוכן דל"ל יתכן שיזדמן לבעל החצר לנטול החפץ בשבת וינטל לבעל החצר שם תפיסת יד. ב) כ"ה בכ"י ובד"ו העתיקו לנטלו. ג) אולי צ"ל הרי יש רשות לבעל החצר וכו'.